

แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบบุคลิกภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยไทยจากตัวชี้วัดไมเยอร์ บริจส์

Teaching and learning management approach based on personality trait
of Thai university students using Myer-Briggs Type indicator (MBTI: Form G)

นงลักษณ์ ไหว้พรหม¹ และ เพ็ญนภา ทองคำ²

Nonglakshana Waiprom¹ and Pennapha Thongkham²

^{1,2}คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

^{1,2} Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Thailand.

E-mail: ¹nonglakshana_w@rmutt.ac.th, ²tu_mee_mail@hotmail.com

Received October 10, 2021; Revised February 6, 2022; Accepted February 15, 2022

บทคัดย่อ

การพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาเพื่อที่จะวางแผนในการออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนให้สอดคล้องนั้น ผู้สอนควรทราบและเข้าใจบุคลิกภาพของกลุ่มผู้เรียนอย่างชัดเจนตามแบบวัดบุคลิกภาพที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล วัดอุปประสงค์การวิจัยเพื่อสำรวจบุคลิกภาพของนักศึกษาตามแบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริจส์ และเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาจำแนกตามคณะ เพศ และชั้นปี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 620 คน เป็นนักศึกษากำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือวิจัยคือ แบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริจส์ แบ่งลักษณะของบุคลิกภาพในมิติต่าง ๆ 16 รูปแบบ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ความถี่ t-test และ One-way Anova ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีมีรูปแบบบุคลิกภาพทั้งหมด 8 รูปแบบ ได้แก่อยู่กับความเป็นจริง ชอบเสาะหาข้อเท็จจริง มีความละเอียดอ่อน เป็นผู้ปกป้องที่ดี จินตนาการสูง เป็นนักคิดกลยุทธ์ที่มีแผนการ กล้าหาญและเป็นนักทดลองที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง มีความยืดหยุ่นสูง และเป็นศิลปินฉลาด กระฉับกระเฉง และเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ใช้สัญชาตญาณ กระฉับกระเฉง และกระตือรือร้น ฉลาด และเป็นนักคิด ลักษณะบุคลิกภาพจำแนกตามคณะของนักศึกษาเท่านั้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ อีกทั้งข้อเสนอแนะในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพที่พบได้ถูกนำเสนอไว้ต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบบุคลิกภาพ; นักศึกษามหาวิทยาลัยไทย; ตัวชี้วัดไมเยอร์ บริจส์

Abstract

Personality development of students to plan the design of learning activities in accordance with the learners, teachers should know and understand the personality of learners based on a standardized and internationally accepted personality scale. The research aimed to examine student personality based on the Meyer Bridge Personality Scale (MBTI: Form G) and to compare student personality by faculty, gender, and year. The sample group of 620 people was students studying for a bachelor's degree in the academic year 2019. The Myers–Briggs Personality Test (MBTI: Form G) was the tool that divided the personality traits into 16 different dimensions. Statistical data analysis was percentage, frequency, t-test, and one-way ANOVA. The results of the research showed that RMUTT students had 8 personality patterns, namely, focus on facts and making a decision based on logic and reason (ISTJ), sensitive and a great defender (ISFJ), highly imaginative and brave strategic thinker (INTJ), Reality-Based experimenter (ISTP), extremely flexible and artist (ISFP), smart, energetic, and well understood (ESTP), playful and energetic nature (ESFP), smart and thinker (ENTP). Personality characteristics classified by the faculties only were statistically significant at the 0.05 level along with the LSD technique. Lastly, recommendations for the design of teaching and learning in accordance with the personality found were further presented.

Keywords: Teaching and learning management based on personality trait; Thai university student; MBTI indicators

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่โลกอาชีพต่าง ๆ และในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้ มุ่งเน้นเกี่ยวกับเรื่องของการความรู้ไม่ว่าจะเป็น การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน หรือเพื่อการศึกษาต่อก็จะเน้นวิชาที่เคยเรียนมาเป็นประการสำคัญ แต่การที่บุคคลจะเรียนหรือประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและบุคลิกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลิกภาพนั้นมีส่วนสำคัญที่ใช้พิจารณาว่าบุคคลนั้นเหมาะสมกับอาชีพใด ในฐานะที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่ให้บริการการศึกษาและผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าให้กับสังคมไทยเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 40 ปี บ่มเพาะ ความรู้ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่บัณฑิตทุกคน จนเป็นที่ยอมรับของสังคมไทยตลอดมา ดังปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมนต์คุณนารี มุ่งเน้นการพัฒนากำลังคน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีทักษะความชำนาญด้านวิชาชีพ เสริมสร้างทุนมนุษย์ที่มีมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศไทยและภูมิภาค และอีกด้านหนึ่งที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญคือ ด้านการพัฒนาส่งเสริมบุคลิกภาพของนักศึกษาเพื่อมุ่งหวังให้เขาเหล่านั้นประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อให้เป็นไปตามอัตลักษณ์ที่ว่า “บัณฑิตนักปฏิบัติมืออาชีพ” (Hands-on) ที่มีความรู้ ทักษะวิชาชีพ ทักษะสังคม (Soft skills) และประสบการณ์ในการทำงานจริง หากนักศึกษามีบุคลิกภาพที่เหมาะสมเป็นไปตามอัตลักษณ์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลิกภาพที่ดีก็จะส่งผลให้บุคคลที่พบ รู้จัก เกิดความเชื่อมั่นและยอมรับทำให้นักศึกษานั้น ๆ สามารถอยู่ในสังคมที่มีการแข่งขันและประสบความสำเร็จได้ต่อไป

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อม ทำให้มนุษย์จะต้องเรียนรู้และพยายามปรับตัวเองเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ในสังคมและสามารถเข้ากับสภาวะความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้ ดังนั้นบุคคลที่มีการปรับตัวได้ดีจะทำให้บุคคลนั้นมีความสุขในการดำรงชีวิต นอกจากนี้บุคคลที่ปรับตัวได้จะมีความเชื่อมั่นในตัวเอง สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งถือได้ว่าเป็นก้าวแรกและก้าวสำคัญสำหรับชีวิตทางการศึกษา เพราะเป็นช่วงชีวิตแห่งการปรับตัว เพื่อให้ตนเองมีความพร้อม ต่อการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับที่สูงขึ้น หากนักศึกษามีการปรับตัวที่ดี ย่อมส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเป็นผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จัดอยู่ในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน การที่บุคคลมีลักษณะบุคลิกภาพแบบใดหรือลักษณะใดนั้น เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู สังคมลักษณะต่าง ๆ ตั้งแต่วัยเด็กเรื่อยมา บุคลิกภาพจึงเป็นสิ่งที่สังคมปัจจุบันให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะบุคคลที่มีบุคลิกภาพดีเยี่ยมเป็นที่ต้องการของสถานศึกษา หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ในการรับเข้าศึกษาต่อ หรือเข้าทำงาน อาจกล่าวได้ว่าบุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่สำคัญอย่างหนึ่งอันจะส่งผลต่อความสำเร็จทางการเรียน การเลือกอาชีพ อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับและชื่นชมของบุคคลทั่วไปและบุคลิกภาพก็มีลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

แบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริจส์ (MBTI) เป็นแบบวัดที่ใช้ในการจัดประเภทและอธิบายลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล สร้างและพัฒนาขึ้นโดย Isabel Briggs Myers และ Katharine Cook Briggs ทำความเข้าใจบุคลิกภาพของบุคคลตามแนวคิดของ Carl G. Jung (2009) จิตแพทย์และนักจิตวิเคราะห์ชาวสวิส ผู้เสนอทฤษฎี Perception and Judgment ซึ่งเป็นทฤษฎีบุคลิกภาพแบบจัดประเภท (Psychological Type) แบบวัด MBTI มีแนวคิดที่ว่า แต่ละบุคคลจะมีตัวเลือกที่พึงพอใจในแต่ละมิติ และเมื่อนำตัวเลือกของแต่ละมิติมารวมกัน จะได้ลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะของแต่ละบุคคล เช่น นายสุรชัย อาจมีบุคลิกภาพแบบ ENFP ซึ่งมาจาก Extraverts จากมิติ E-I Intuition จากมิติ S-N Feeling จากมิติ T-F และ Perception จากมิติ J-P เป็นต้น ดังนั้นการผสมของบุคลิกภาพในมิติต่าง ๆ จะทำให้ได้รูปแบบบุคลิกภาพ 16 รูปแบบ ซึ่งเป็นความแตกต่างของบุคคลทางด้านเจตคติ การรับรู้ การตัดสินใจ และวิธีการดำเนินชีวิต รูปแบบบุคลิกภาพทั้ง 16 แบบนี้ จะไม่มีแบบใดดีแบบใดไม่ดี ดังนั้น จึงไม่มีการประเมินความถูกผิดและไม่ทำให้เกิดความรู้สึกคับข้องใจ

อับอาย หรือกังวลต่อผู้ทำแบบวัดนี้ ในขณะที่เดียวกันประโยชน์ที่ได้จากการทำแบบวัด MBTI ต่อด้านการศึกษา คือ ช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างในบุคลิกภาพของบุคคล ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจกันมากขึ้น สำหรับในประเทศไทยได้นำแบบวัด MBTI Form G ถูกแปลและวิจัยพัฒนาขึ้นเป็นฉบับภาษาไทย ถูกนำมาใช้วัดบุคลิกภาพ MBTI และผลการประเมินจะสามารถช่วยให้ทราบพรสวรรค์เฉพาะตัวของบุคคลได้ จะทำให้เข้าใจตัวเอง เข้าใจถึงแรงจูงใจและจุดเด่นตามธรรมชาติของบุคคล รวมไปถึงศักยภาพด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอีกด้วย (Potentia, 2563) และได้มีผู้นำไปใช้เป็นจำนวนมาก

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น อีกทั้งผู้วิจัยได้สอนนักศึกษาในรายวิชาการพัฒนาบุคลิกภาพสำหรับนักศึกษาทุกชั้นปีมาเป็นระยะเวลานานพอสมควร ได้สังเกตเห็นว่านักศึกษาที่เรียนต่างคณะกันมีลักษณะบุคลิกภาพที่ต่างกันอย่างผลต่อความยากง่ายในการออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาบุคลิกภาพนักศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อศึกษาดูว่ามีลักษณะองค์ประกอบเป็นเช่นใดบ้าง รวมทั้งศึกษาความสอดคล้องของบุคลิกภาพของนักศึกษา กับคณะที่นักศึกษาสังกัดและทำการเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาแต่ละคณะที่ศึกษาอยู่ การศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักบุคลิกภาพของตนเองแล้ว ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงบุคลิกภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ตามแนวคิดแบบวัด MBTI ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างทางบุคลิกภาพของนักศึกษาและผู้สอน ที่จะช่วยให้ผู้สอนและนักศึกษาเข้าใจกันมากขึ้น อีกทั้งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนในสายวิชาการและการจัดบริการด้านการพัฒนานักศึกษา เช่น การให้คำปรึกษาด้านการเรียนการสอนและการประกอบอาชีพ การแนะแนว การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหาด้านบุคลิกภาพ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาในส่วนที่บกพร่องให้มีความพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่โลกอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจบุคลิกภาพของนักศึกษาตามแบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริจส์ (MBTI)
2. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษา โดยจำแนกตามคณะ เพศ ชั้นปี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งผลให้การสอนประสบความสำเร็จเป็นไปตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของรายวิชา เนื่องจากลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลทั้งในด้านความคิด ความรู้สึก พฤติกรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกัน (จันทิมา เบ็ญจรัตน์, 2550)

ทัตยา หงส์สิทธิ์ (2531) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของศึกษานิเทศ เขตการศึกษาที่ 6 ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของจุง ที่มีความคล้ายคลึงกับมาตรวัด MBTI พบว่า ศึกษานิเทศส่วนใหญ่มีแบบบุคลิกภาพด้านเจตคติประเภทสนใจโลกภายนอก (Extravert) ด้านการรับรู้เป็นประเภทใช้ประสาทสัมผัส (Sensing) ด้านการตัดสินใจเป็นประเภทใช้การนึกคิดเหตุผล (Thinking) และใช้เจตคติประเภทการตัดสินใจ (Judgment)

สุรัชย์ คงประเสริฐ (2539) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพตามแบบ MBTI กับประสิทธิภาพที่ทีมงานจากกลุ่มตัวอย่าง เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในที่ทำงานต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน จำนวน 10 แห่ง พบว่ามีแบบบุคลิกภาพในคู่ของการรับรู้และหาข้อมูลมีประสิทธิภาพที่ทีมงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์ (2539) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพการแสดงตัวการเก็บตัวของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบวัดบุคลิกภาพ MBTI พบว่าบุคลิกภาพของนักศึกษาชายมีลักษณะแสดงตัว ส่วนนักศึกษาหญิง มีทั้งสองลักษณะคือแบบแสดงตัวเก็บตัวรวมกัน เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และนักศึกษาสาขาวิชาเทคนิคเภสัชกรรมมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาทันตสาธารณสุข มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและปานกลาง จะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ทั้งนี้ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน จะมีบุคลิกภาพการแสดงตัว – เก็บตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ มั่นสนันท์ หัตถศักดิ์ และศุภชัย อิทธิปาทานันท์ (2547) ค้นพบบุคลิกภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพตามแบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริกจ์ (MBTI) และเปรียบเทียบแบบของบุคลิกภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยจำแนกคณะ และเพศ พบว่ามีบุคลิกภาพ ในแบบ ESTJ มากที่สุด นักศึกษาหญิงกับนักศึกษาชายมีบุคลิกภาพ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักศึกษาที่มีคณะต่างกันมีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุภาพร ชูสาย (2556) ได้ศึกษาบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผยตนเอง รูปแบบ ENFJ มากที่สุด

สาธณี เปรมปรีดี และพัชนี จินชัย (2558) เปรียบเทียบแบบของบุคลิกภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยจำแนกคณะ และเพศ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะพยาบาลศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ มีบุคลิกภาพแบบปกปิดตามรูปแบบ ISFP มากที่สุด นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ ที่มีเพศต่างกัน มีบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน ส่วนที่คณะต่างกันมีบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.5

ด้วยข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัยได้แก่ ตัวแปรต้น (เพศ ชั้นปี และ คณะ) ตัวแปรตาม(บุคลิกภาพของนักศึกษาตามแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI 16 แบบ)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 2/2561 จำนวนทั้งสิ้น 25,192 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 620 คน จากการกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ 4% และสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Radom Sampling) ตามสัดส่วนของคณะทั้งหมด 12 คณะ และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบวัดบุคลิกภาพตามแนวคิดของไมเยอร์ บริจส์ พอร์มจี (MBTI form G) ประกอบข้อคำถามทั้งหมด 94 ข้อ พร้อมกระดาษที่สามารถตรวจคำตอบได้ด้วยตนเอง ใช้เวลาทำ 20-35 นาที แบบวัดนี้ใช้สำหรับบุคคลอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป แบบวัดแบ่งบุคลิกภาพของบุคคลเป็น 16 แบบ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ ส่วนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพ MBTI Form G โดยแปลและวิจัยพัฒนาเป็นภาษาไทยโดย รศ.ดร.นิภา แก้วศรีงาม แบบวัดนี้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและมีความเชื่อมั่น มีลักษณะเป็นตัวเลือกใน 4 มิติ และเมื่อนำตัวเลือกแต่ละมิติมารวมกันจะได้ลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะของแต่ละบุคคล ข้อคำถามแต่ละข้อมีตัวเลือก 2 ตัวเลือก คือ A กับ B ให้ตอบ 1 ตัวเลือก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล เอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดบุคลิกภาพตามแนวคิดของไมเยอร์ บริจส์ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารงานวิจัยภาคนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ต่าง ๆ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปจำนวน 670 คิดเป็นส่วนเกิน 10% ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และได้รับส่งกลับคืนมาจำนวน 620 คิดเป็น 92.53% และทำการประมวลผลในขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ตามขั้นตอน ดังนี้

1) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI และข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

2) วิเคราะห์ความแตกต่างของบุคลิกภาพของนักศึกษาระหว่างเพศที่ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของแบบบุคลิกภาพของนักศึกษาระหว่างชั้นปี คณะที่ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova)

ผลการวิจัย

การศึกษารูปแบบบุคลิกภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยจากแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI ปรากฏผลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 620 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	308	49.68
หญิง	312	50.32
คณะ/วิทยาลัย		
คณะบริหารธุรกิจ	155	25.00
คณะวิศวกรรมศาสตร์	136	21.94
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	54	8.71
คณะศิลปศาสตร์	50	8.06
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	48	7.74
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	38	6.13
คณะศิลปกรรมศาสตร์	36	5.81
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	35	5.65
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	32	5.16
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	18	2.90
วิทยาลัยการแพทย์แผนไทย	12	1.94
คณะพยาบาลศาสตร์	6	0.97
ชั้นปี		
ปี 1	149	24.03
ปี 2	151	24.35
ปี 3	159	25.65
ปี 4	161	25.97

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.32 และเพศชาย ร้อยละ 49.68 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาขณะบริหารธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมา คณะวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 21.94 ระดับชั้นปีที่ 4 มากที่สุด ร้อยละ 25.97 รองลงมาชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 25.65

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบทางบุคลิกภาพโดยรวม

รูปแบบบุคลิกภาพ	ความถี่	ร้อยละ
ISTJ	146	23.55
ISFJ	32	5.16
INTJ	63	10.16
ISTP	118	19.03
ISFP	11	1.77
ESTP	40	6.45
ESFP	128	20.65
ENTP	82	13.23

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบบุคลิกภาพโดยรวมของนักศึกษา RMUTT พบว่านักศึกษา RMUTT มีรูปแบบบุคลิกภาพทั้งหมด 8 รูปแบบ จาก 16 รูปแบบ ได้แก่ ISTJ ISFJ INTJ ISTP ISFP ESTP ESFP ENTP เมื่อพิจารณาภาพรวมปรากฏว่า รูปแบบ ISTJ เป็นรูปแบบที่นักศึกษา RMUTT แสดงความสอดคล้องสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.55 รองลง คือ รูปแบบ ESFP คิดเป็นร้อยละ 20.65 และรูปแบบ ISEP คิดเป็นร้อยละ 19.03 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ลักษณะบุคลิกภาพจำแนกตามเพศ

ลักษณะบุคลิกภาพจำแนกตามเพศ	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	
บุคลิกภาพ	Equal variances assumed	1.461	.227	-1.170	618	0.243
	Equal variances not assumed			-1.170	617.982	0.243

*p<0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักศึกษา RMUTT เพศชายและเพศหญิงมีรูปแบบบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ลักษณะบุคลิกภาพจำแนกตามคณะที่เรียน

คณะ	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
คณะบริหารธุรกิจ	155	4.28	2.723	24.567	0.000
คณะวิศวกรรมศาสตร์	136	4.15	2.747		
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	54	2.39	1.510		
คณะศิลปศาสตร์	50	6.94	.682		
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	48	6.29	1.856		
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	38	6.47	2.202		
คณะศิลปกรรมศาสตร์	36	4.31	.467		
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	35	4.54	1.521		
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	32	2.03	1.448		
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	18	3.39	.502		
วิทยาลัยการแพทย์แผนไทย	12	1.17	.389		
คณะพยาบาลศาสตร์	6	2.00	.000		
ภาพรวม	620	4.38	2.557		

*p<0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักศึกษา RMUTT เมื่อจำแนกตามคณะรูปแบบบุคลิกภาพของนักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.000$) หมายความว่า มีคณะอย่างน้อย 1 คณะที่รูปแบบบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ลักษณะบุคลิกภาพจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	F	Sig.
ปี 1	149	4.04	2.416	.198	1.311	0.270
ปี 2	151	4.40	2.493	.203		
ปี 3	159	4.48	2.655	.211		
ปี 4	161	4.58	2.638	.208		
Total	620	4.38	2.557	.103		

*p<0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักศึกษา RMUTT มีรูปแบบลักษณะบุคลิกภาพแยกตามชั้นปีที่ 1 ถึง ปีที่ 4 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่า บุคลิกภาพของนักศึกษาตามแบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริจส์ (MBTI; Form G) นักศึกษา RMUTT มีรูปแบบบุคลิกภาพทั้งหมด 8 รูปแบบ ได้แก่ อยู่กับความเป็นจริง ชอบเสาะหาข้อเท็จจริง (ISTJ) มีความละเอียดอ่อน เป็นผู้ปกป้องที่ดี (ISFJ) จินตนาการสูง เป็นนักคิด กลยุทธ์ที่มีแผนการ (INTJ) กล้าหาญและเป็นนักทดลองที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง (ISTP) มีความยืดหยุ่นสูง และเป็นศิลปิน (ISFP) ฉลาด กระฉับกระเฉง และเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี (ESTP) ใช้สัญชาตญาณ กระฉับกระเฉง และกระตือรือร้น (ESFP) ฉลาดและเป็นนักคิด (ENTP)

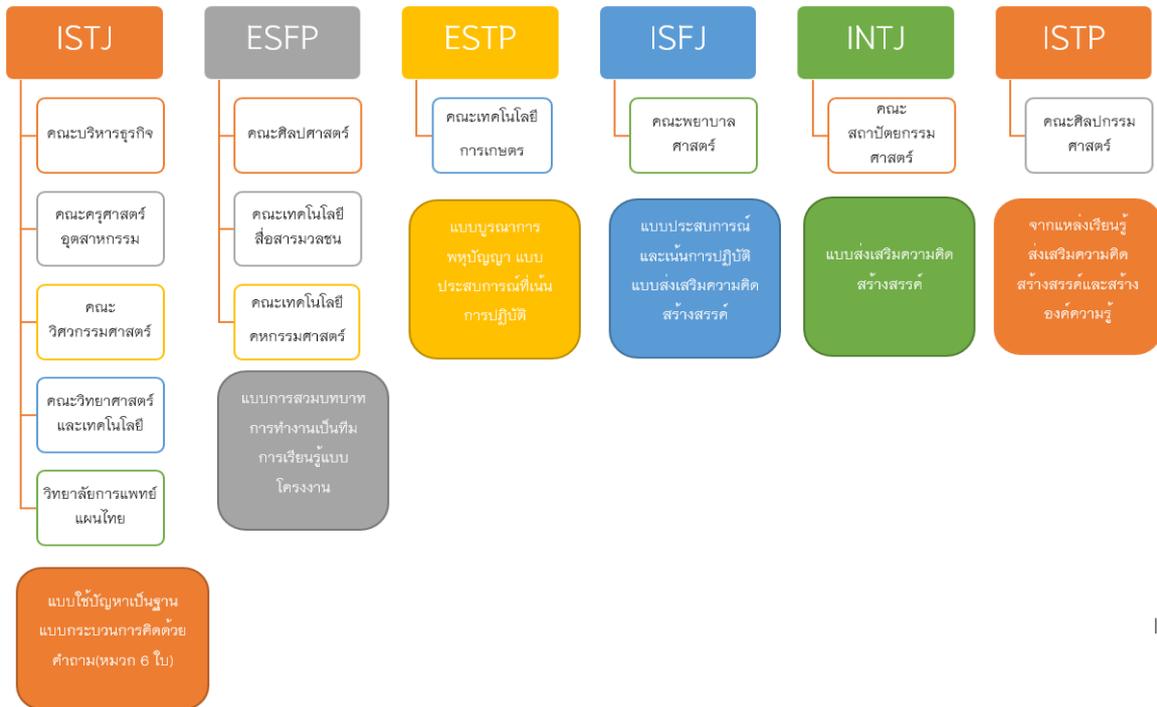
เมื่อพิจารณาภาพรวมปรากฏว่า รูปแบบบุคลิกภาพอยู่กับความเป็นจริง ชอบเสาะหาข้อเท็จจริง (ISTJ) เป็นรูปแบบที่นักศึกษา RMUTT แสดงความสอดคล้องสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.55 รองลง คือ รูปแบบใช้สัญชาตญาณ กระฉับกระเฉง และกระตือรือร้น (ESFP) คิดเป็นร้อยละ 20.65 ซึ่งสอดคล้องกับ วรางคณา โสมะนันท์ (2561) ที่ค้นพบบุคลิกภาพรูปแบบเดียวกันเป็นอันดับต้น ๆ ในกลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัย อาจอธิบายได้ว่า นักศึกษา RMUTT มีบุคลิกภาพพื้นฐานของการเป็นคนดี มีความรับผิดชอบ สามารถตัดสินใจด้วยตนเองด้วยความมุ่งมั่น มีความรักดี กล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาควรเน้นกิจกรรมให้ทุกคนได้ฝึกตัดสินใจ จากกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปได้อย่างสมเหตุสมผล (Lorin and Krathwohl, 2001) และประยุกต์การจัดการเรียนการสอนด้วยแนวคิด Platinum rule ที่กล่าวว่าให้รู้จักวิเคราะห์ผู้อื่นก่อนที่จะปฏิบัติต่อเขาให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้นั้น และรูปแบบมีความยืดหยุ่นสูง และเป็นศิลปิน (ISFP) คิดเป็นร้อยละ 19.03 เป็นลำดับที่สาม

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษา โดยจำแนกตามคณะ เพศ ชั้นปี ปรากฏว่าบุคลิกภาพที่จำแนกตามคณะเท่านั้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะฉะนั้นข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ มนัสนันท์ หัตถศักดิ์และศุภชัย อธิธิปาทานันท์ (2545) และ สุรัชย์ คงประเสริฐ (2539) สามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาแต่ละคณะที่มีผลการวิเคราะห์รายคู่สัมพันธ์กันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานได้เป็นอย่างดี ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนอีกทั้งช่วยลดภาระงานในการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายให้เฉพาะเจาะจงกับกลุ่มนักศึกษาในคณะที่ ตรงกับผลการค้นพบ ตัวอย่างเช่น นักศึกษา RMUTT คณะวิศวกรรมศาสตร์มีรูปแบบบุคลิกภาพแตกต่างจาก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะศิลปศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาลัยการแพทย์แผนไทย ดังนั้นผู้สอนไม่ควรออกแบบกิจกรรมให้เหมือนกัน เป็นต้น

คณะที่มีความแตกต่างกันน้อยที่สุด เช่น คณะบริหารธุรกิจและวิทยาลัยการแพทย์แผนไทย คณะพยาบาลศาสตร์และคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน เป็นต้น หมายความว่าผู้จัดการเรียนการสอนนักศึกษา RMUTT สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความแตกต่างกันมาก ปานกลางและน้อยที่เหมาะสมจึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ และไม่ควรรออกแบบการสอนให้เหมือนกัน อีกทั้งการจัดรวมกลุ่มนักศึกษาในรายวิชาศึกษาทั่วไปควรพิจารณาคณะของนักศึกษา ก่อนที่จะนำมาเรียนร่วมกัน ขณะที่ข้อค้นพบของ

สาธนี เปรมปรีดี และพัชนี จินชัย (2558) จากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งพบว่าคณะที่แตกต่างกันมีบุคลิกภาพที่ไม่ต่างกัน บ่งชี้ได้ว่าการจัดการสอนของมหาวิทยาลัยแห่งนั้นสามารถจัดรูปแบบการสอนได้ทุกลุ่ม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพที่ 1 การจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบบุคลิกภาพของนักศึกษาในแต่ละคณะ

1. ISJT มีบุคลิกภาพเงียบขรึม ใจเย็น ตรงไปตรงมาและมีความละเอียดรอบคอบ เป็นคนพูดจริงทำจริง มีระเบียบแบบแผน ตัดสินใจด้วยเหตุผล มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการ ดังนั้น ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาคณะคณะบริหารธุรกิจ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาลัยการแพทย์แผนไทยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบกระบวนการคิดด้วยคำถาม (หมวด 6 ใบ) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและคิดอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2. ESFP มีบุคลิกภาพมีลักษณะชอบสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ดี รักความสนุกสนาน ชอบทดลองอะไรใหม่ ๆ ช่างสังเกต ช่างสงสัย มีความกระตือรือร้น จดจำสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าเข้าทฤษฎี อาจใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน และคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ในแบบการสอนแบบทบทวนการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้แบบโครงการ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อจะช่วยให้งานออกมามีประสิทธิภาพและเกิดการเรียนรู้จากความสนใจของตนเอง

3. ESTP มีบุคลิกภาพเป็นผู้นำชอบการวิเคราะห์ มีเหตุมีผลและชอบเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นคนตรงไปตรงมา มีลักษณะเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น มีแนวโน้มที่จะชอบเครื่องจักรกล

ชอบการมีส่วนร่วม ไม่ชอบการอธิบายสิ่งต่าง ๆ ยืดยาว และมีความสามารถในการควบคุมดูแลอุปกรณ์ เครื่องจักร ดังนั้น ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรในแบบบูรณาการพหุปัญญา แบบประสบการณ์ที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่

4. ISFJ มีบุคลิกภาพเงียบขรึม เป็นมิตร มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรม กระตือรือร้นในการทำงาน ให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย มีความระมัดระวัง ละเอียดรอบคอบและแม่นยำจดจำรายละเอียดได้ดี มีความซื่อสัตย์ เข้าใจในชีวิตและเป็นคนช่างสังเกตรายละเอียดของคนรอบตัว ดังนั้น ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ แบบประสบการณ์และเน้นการปฏิบัติ แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะใหม่และเชื่อมโยงให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งรอบตัว ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันรวมทั้งส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมด้วย

5. INTJ มีบุคลิกภาพเป็นตัวของตัวเองสูง หัวไว คิดไว ทำอะไรรวดเร็ว มีความคิดสร้างสรรค์ไอเดียใหม่ ๆ ได้ไว มีความมั่นใจในตัวเองสูง รักอิสระ เป็นคนเปิดกว้างต่อความคิดที่แตกต่างหลากหลาย ดังนั้น ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีความคิดที่อิสระ สร้างผลงานสิ่งประดิษฐ์แปลกใหม่และเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง

6. ISTP มีบุคลิกภาพสุขุมเยือกเย็น เงียบต้องการความเป็นส่วนตัวสูง ล้ำรวม ช่างสังเกต อยากรู้อยากเห็น มีเหตุผล มีตรรกะที่ดี หนักแน่น ไม่เปลี่ยนใจตามอารมณ์ มองโลกในแง่ดี ไม่เครียดหรือว่าวิตกกังวลอะไรง่าย ๆ รับผิดชอบสถานการณ์ซับซ้อนเฉพาะหน้าได้ดี สามารถทำหลายอย่างพร้อมกันได้ดีและชอบทำอะไรท้าทาย ดังนั้น ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ จากแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถบูรณาการ ค้นพบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีและบ่งชี้ถึงความแตกต่างของเพศ คณะที่ศึกษาและชั้นปี มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในทางทฤษฎี

ผลการวิจัยยืนยันแนวคิด ทฤษฎี ตามแบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริกส์ (MBIT: FORM G) ดังนั้นการพัฒนาแนวคิด ทฤษฎีควรเน้นไปที่ตัวนักศึกษาที่แสดงออกด้านบุคลิกภาพทั้ง 8 รูปแบบนี้เกิดเป็นผลผลิตอย่างเข้มแข็งด้านการเรียนรู้ที่เต็มศักยภาพ มีประสิทธิภาพไปสู่ความสำเร็จในการปรับปรุงกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

ผลการวิจัยยืนยันแนวคิด ทฤษฎีตามแบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริกส์ (MBIT: FORM G) ดังนั้นผลการศึกษาต่อไปอาจจะมีผลขัดแย้งเกิดขึ้นได้เมื่อการกำหนดกลุ่มตัวอย่างปรับเป็นสัดส่วนที่เท่ากันทุก

คณะ และทุกชั้นปี ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลแก่อาจารย์ที่ต้องการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับกลุ่มของนักศึกษาทั้งประเด็น ความแตกต่างของเพศ ชั้นปี และคณะที่เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะรายวิชาศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาทุกคณะ ชั้นปีต้องผ่านการเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผลการวิจัยที่ค้นพบเป็นการสำรวจประชากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแห่งหนึ่ง เพื่อยืนยันข้อค้นพบหรือต้องการเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างภายใต้บริบทเดียวกัน การวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกสำรวจในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอื่น อีกทั้งอาจเพิ่มเติมฝ่ายบริหารของทุกภาคส่วนในองค์กรและสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการผลิตบัณฑิต เช่น ผู้ปกครอง สถานประกอบการ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ธาริณี สุวรมงคล. (2542). ผลของบุคลิกภาพตามแบบไมเยอร์ บริจก์ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของวิศวกรชาย (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทน์ภัส ตั้งภรณ์พรรณ. (2553). แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ทัตยา หงส์สิทธิ์. (2531). การศึกษาบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ. (2559). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนา นักศึกษา. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 3(2), 208–222.
- ปณิธิ พลนิรันดร. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความฉลาดทางอารมณ์ของพนักงานธนาคารออมสิน ในจังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รวีวรรณ ศรีสุชาติ. (2540). การพัฒนามาตรวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริจก์ รูปแบบภาษาไทย เพื่อศึกษา เปรียบเทียบบุคลิกภาพของผู้ให้การศึกษาในโรงเรียน และผู้ทำหน้าที่ให้บริการปรึกษาจากวิชาชีพ ให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรางคณา โสมะนันท์. (2561). การศึกษาบุคลิกภาพของนิสิตในรายวิชาหลักการแนะแนวด้วยแบบทดสอบ MBTI. วารสารวิชาการแพรวกาฟ้าพินิจ มหาวิทยาลัยกาพินิจ, 5(3), 494–512.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2536). จิตวิทยาบุคลิกภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- สาธนี เปรมปรีดี และพัชนี จินชัย. (2558). การศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตามแบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริจก์ (MBTI). วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคามฉบับพิเศษ, 514–521.

- สุภาพร ชูสาย. (2556). การศึกษาบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 15(2), 135–144.
- สุรัชย์ คงประเสริฐ. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพตามแบบ MBTI กับประสิทธิภาพที่มงาน (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์. (2539). การศึกษาลักษณะบุคลิกภาพการแสดงตัว-การเก็บตัวของนักศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบวัดบุคลิกภาพ เอ็ม ที ไอ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Burger, J. M. (2010). *Personality*. (8^{ed.}). California: Wadsworth.
- Eysenck, H. J. (1947). *Dimensions of Personality*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Jung, C. G. (1939). *The Integration of the Personality*. New York: Farrar & Rinehart.
- Lorin, W.A., & Krathwohl, D. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.
- Myers, I. B., & Myers, P. B. (1980). *Gifts Differing*. Palo Alto, Calif: Consulting Psychologists Press.
- Robbins, S.P. (1997). *Essentials of Organizational Behavior*. (5th ed.). New Jersey: Prentice–Hall.
- Smith R. E., Sarason, I.G., & Sarason, B.R. (1982). *Psychology: The Frontiers of Behavior*. New York: Harper and Row.